

Ian Wilson, Circle on the Floor, 1968. Collectie Van Abbemuseum, Foto Peter Cox.

titel	Ian Wilson
aflevering	Plug In #47
looptijd	vanaf 4/10/2008
conservator	Christiane Berndes
in samenwerking met	Chantal Kleinmeulman
tekst geschreven door	Chantal Kleinmeulman
fotograaf	Peter Cox

De conceptuele kunstenaar Ian Wilson (1940, Durban, ZA) houdt zich, sinds 1968, bezig met gesproken taal als kunstvorm. Zijn werken worden door hem aangeduid met 'oral communication' en later als 'discussion'. Op verzoek van Wilson wordt dit werk niet vastgelegd op film of geluidsband, om het vluchtige karakter van gesproken woorden te behouden.

In 1976 kwam Wilson voor het eerst naar het Van Abbemuseum, op uitnodiging van de voormalig directeur Rudi Fuchs. Tot 1986 hield Wilson in dit museum bijna ieder jaar zijn discussies. Momenteel werkt het museum aan een overzichtscatalogus, in samenwerking met Mamco in Genève en MACBA in Barcelona. Het is voor het eerst dat zijn vluchtige werk in kaart wordt gebracht, aan de hand van

documentatie en herinneringen van deelnemers. In het kader van deze publicatie is Plug In #47 samengesteld. Het boek zal in maart 2009 verschijnen, dan zal er ook een nieuwe discussie van Wilson plaatsvinden in het museum.

Aanvankelijk speelde Wilsons artistieke zoektocht zich geheel af binnen het monochroom, waar in schilderkunstige en perceptuele kwesties hem bezighielden. Het titelloze object van fiberglas en wit pigment (1967), recentelijk door het Van Abbemuseum aangekocht, illustreert dit. Hij heeft een lichte bolling gecreëerd binnen een cirkelvormig oppervlak. Op ooghoogte geplaatst tegen de muur is deze 'disc' zo subtiel dat hij geen schaduwen werpt. Het object van fiberglas biedt de opmerkelijke bezoeker een ambigu schouwspel: soms simuleert het een holte in de muur, om op een ander ogenblik weer uit de muur naar voren te komen. Begin 1968 ontstonden zijn laatste fysieke objecten: 'Circle on the Floor' en 'Circle on the Wall'. Al bijna geheel ontdaan van enige materiële substantie betreft het cirkels, die enkel uit een getekende contour van respectievelijk krijt en potlood bestaan. Op basis van Wilsons nauwgezette instructies

Ian Wilson

kunnen de cirkels voor elke tentoonstelling worden gerealiseerd.

Na verloop van tijd groeide het besef dat het maken van een object niet langer nodig was om een concept te visualiseren. Wilson: "Ik vond toen dat ik die cirkel even goed kon denken of hem kon zeggen, dat ik hem niet hoefde te tekenen om het idee waar ik mee bezig was over te brengen." De hang naar dematerialisatie was een algehele tendens onder kunstenaars in de jaren zestig. Taal bleek een middel te zijn om dit te bereiken. Het werd door kunstenaars op verschillende manieren ingezet om een mentaal proces te stimuleren bij de 'beschouwer' van het werk.

Wilson maakt gebruik van het feit dat met taal een beeld kan worden opgeroepen en een begrip kan worden verwoord. Een mentale voorstelling maken van een 'kubus' vraagt een eenvoudig denkproces. Daarentegen vertegenwoordigt het begrip 'oneindigheid' een grotere mate van taalabstractie. In zijn tekst 'Conceptual Art' (1984) zegt hij: "Language is the most formless means of expression. Its capacity to describe concepts without physical or visual references carries us into an advanced state of abstraction." In 2002 verklaarde hij dat "by means of language you can grasp the non-visual world." Door het materiële object los te laten en zijn artistieke onderzoek voort te zetten binnen het bereik van gesproken taal, kon hij die overstap maken van visuele abstractie naar non-visuele abstractie.

Bij aanvang was Wilsons gesproken werk informeel van aard: het vond plaats op straat, bij willekeurige tentoonstellingsopeningen of bij mensen thuis. Hij presenteerde er zijn werk 'Time': het woord in zijn gesproken vorm. Er kon ook een diepere discussie ontstaan over het onderwerp 'time'. In 1969 verlegde Wilson zijn onderzoeksterrein naar het medium zelf: 'oral communication as art form' en wordt in 1970 uitgenodigd wordt om 'Oral Communication' in Europa te presenteren.

In de loop van de jaren zeventig krijgen zijn discussies een meer formeel karakter en verschoof zijn interesse zich naar 'The Known and Unknown', gebaseerd op 'The Parmenides' van Plato. In tegenstelling tot een 'performance' kunnen de aanwezigen tijdens de discussie actief deelnemen aan het verwezenlijken van het concept van 'oral communication'. Wilson wil niet

dat de discussie word opgenomen op film of geluidsband. Het gaat hem om het geconcentreerde moment waarin ideeën ontstaan en worden geformuleerd in taal. Wat van de discussie overblijft is een subjectieve en instabiele gedachte in de geest van de aanwezigen. In een serie boeken, 'section', vatte hij de kern van deze discussies samen. Vanaf 1970 worden zijn discussies aangekondigd via kaarten. Deze kaarten functioneren als uitnodiging en informeren de geadresseerde over het waar en wanneer van Wilsons aanwezigheid. Aankopen van werken worden bezegeld door middel van een certificaat met hierop een getypte en ondertekende verklaring van de kunstenaar, dat op die datum een discussie had plaatsgevonden. Bij zowel de aankondigingskaart als het certificaat heeft Wilson specifieke ideeën omtrent de formulering en lay-out van de teksten. Het enige materiële dat na de discussie overblijft zijn deze uitnodigingskaarten en aankoop certificaten. In 1986 stopte Wilson met discussies en concentreerde zich op gedrukte taal. Vanaf eind jaren tachtig ontstaan er unieke reeksen van zijn kunstenaarsboeken, zoals de hier getoonde 'The Set of 25 Sections: 90-114, with Absolute Knowledge', 1993. Mede door een hernieuwde interesse in Wilsons gesproken werk, ving hij in 1999 opnieuw aan met groepsdiscussies. Tot op heden richten deze zich op het onderwerp 'The Absolute'.

Na een interval van 23 jaar zal Wilson begin maart 2009 wederom in het Van Abbemuseum aanwezig zijn voor een discussie.

Kunstwerken

Ian Wilson

Discussion, 1976 27 April, 1976

Circle on the Floor, 1968

Krijt

Discussion, 1980 14 May, 1980

Discussion, 1981 11 May, 1981

Discussion, 1982 22 June, 1982

Untitled, 1966

Fibreglas, hout, verf

Discussion, 1985 13 January, 1985

*uitnodigingskaarten, z.j.**

*Red Square after Malevich, 1966**

Fiberglas en pigment

*uitnodigingskaarten, z.j.**

11 kaarten

The Set of 25 Sections: 90-114, with Absolute Knowledge, 1993

Boekdruk op papier

* Bruikleen